

Санхүүгийн тайлан ба Хараат бус аудиторын тайлан

“Монголын хөрөнгийн бирж” ТӨХК

2019 оны 12 дугаар сарын 31

Агуулга

Хараат бус аудиторын дүгнэлт	3
Санхүүгийн байдлын тайлан	5
Орлогын дэлгэрэнгүй тайлан	7
Өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	8
Мөнгөн гүйлгээний тайлан	9
Санхүүгийн тайлангийн тодруулга	10

“ГРАНТ ТОРНТОН АУДИТ” ХХК

Аудит, татвар, зөвлөх үйлчилгээний
дэлхийн сүлжээний бие даасан фирм

Далай тауэр, 9 давхар,
ЮНЕСКО гудамж - 31,
Сүхбаатар дүүрэг,
1 хороо Улаанбаатар
14230, Монгол улс
Т + 976 70 110744
+ 976 70 110799

Dalai Tower, 9 floor,
UNESCO street - 31,
Sukhbaatar District-1,
Ulaanbaatar 14230,
Mongolia
T + 976 70 110744
+ 976 70 110799

Хараат бус аудиторын дүгнэлт

“Монголын хөрөнгийн бирж” ТӨХК-ийн удирдлагад:

Дүгнэлт

Бид “Монголын хөрөнгийн бирж” ТӨХК (цаашид “компани” гэх)-ийн 2019 оны 12 дугаар сарын 31-нээрх санхүүгийн байдлын тайлан, уг өдрөөр дуусгавар болсон жилийн орлогын дэлгэрэнгүй тайлан, өмчийн өөрчлөлтийн тайлан, мөнгөн гүйлгээний тайлан болон нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлогын хураангуй, бусад тайлбар тодруулгуудаас бүрдсэн санхүүгийн тайлан (цаашид “санхүүгийн тайлан” гэх)-д аудит хийлээ.

Бидний дүгнэлтээр, “Монголын хөрөнгийн бирж” ТӨХК-ийн 2019 оны 12 дугаар сарын 31-нээрх санхүүгийн байдал ба уг өдрөөр дуусгавар болсон жилийн санхүүгийн үр дүн ба мөнгөн гүйлгээг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартад нийцүүлэн Сангийн яамнаас батлан гаргасан аж ахуйн нэгж байгууллагын нягтлан бодох бүртгэл хөтлөх, санхүүгийн тайлан, түүний нэмэлт тайлбар тодруулгыг бэлтгэх заавар журам, аргачлалын дагуу үнэн зөв, бодитой илэрхийлсэн байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Бид энэхүү аудитын ажлыг Аудитын олон улсын стандарт (АОУС)-уудын дагуу хийж гүйцэтгэв. Уг стандартуудын дагуу хүлээсэн үүрэг хариуцлагаа энэ тайлангийнхаа *Санхүүгийн тайлангийн аудитад хүлээх аудиторын үүрэг хариуцлага* гэсэн хэсэгт харуулав. Бид Нягтлан бодогчдын ёс зүйн Олон улсын стандартын зөвлөлийн Мэргэжлийн нягтлан бодогчдын ёс зүйн дүрэм болон Монгол улсын мэргэшсэн нягтлан бодогчдын ёс зүйн дүрмийн санхүүгийн тайлангийн аудиттай холбоотой ёс зүйн зохих шаардлагуудын дагуу тус байгууллагаас хараат бус бөгөөд эдгээр ёс зүйн шаардлагуудад нийцүүлэн бусад ёс зүйн үүрэг хариуцлагаа бүрэн биелүүлсэн болно. Олж авсан аудитын баримт нотолгоо нь бидний гаргасан дүгнэлтийн үндэслэл болоход хангалттай бөгөөд зохистой гэж итгэж байна.

Онцлох асуудал

Санхүүгийн тайлангийн Тодруулга 2-д Тасралтгүй үйл ажиллагаатай холбоотой тодорхойгүй байдлыг тайлбарласан байгаад анхаарлаа хандуулна уу. Энэхүү асуудалтай холбоотойгоор бид дүгнэлтээ хязгаарлаагүй болно.

Удирдлага болон Засаглах эрх мэдэл бүхий этгээдүүдийн Санхүүгийн тайланд хүлээх үүрэг хариуцлага

Байгууллагын удирдлага эдгээр санхүүгийн тайлангуудыг Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартад нийцүүлэн Сангийн сайдын баталсан холбогдох дүрэм, журмын дагуу бэлтгэх, үнэн зөв толилуулах үүрэгтэй. Удирдлага нь санхүүгийн тайланг аливаа алдаа эсвэл залилангийн улмаас үүсч болох материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай дотоод хяналтыг бүрдүүлнэ.

Удирдлага нь санхүүгийн тайланг бэлтгэхдээ байгууллагын үйл ажиллагааг зогсоох юмуу татан буулгахаар төлөвлөсөн эсвэл ингэхээс өөр бодит сонголт байхгүй зэргээс бусад тохиолдолд тасралтгүй байх зарчмын дагуу үйл ажиллагаагаа зогсолтгүй явуулах байгууллагын чадамжийг үнэлэх, боломжтой бол уг зарчимтай холбоотой асуудлуудыг тодруулах үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ.

Засаглах эрх мэдэл бүхий этгээдүүд нь байгууллагын санхүүгийн тайлагналын үйл явцад хяналт тавих үүрэг хариуцлагатай байна.

Санхүүгийн тайлангийн аудитад хүлээх аудиторын үүрэг хариуцлага

Залилан эсвэл алдаанаас үүссэн материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан нь бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаа олж авах, дүгнэлт бүхий аудиторын тайлан гаргах нь бидний зорилго юм. Үл үндэслэлтэй баталгаа гэдэг нь өндөр түвшний баталгаажуулалт боловч АОУС-ын дагуу хийгдсэн аудитаар материаллаг буруу илэрхийллийг байнга илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм. Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсч болох ба хэрэв тэр нь дангаараа эсвэл нийтдээ санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргасан хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх магадлалтай бол материаллагт тооцогддог.

АОУС-д заасны дагуу бид мэргэжлийн шийдэл ашиглаж аудитын ажлын явцад мэргэжлийн үл итгэх хандлагыг баримтлан ажилладаг. Үүнээс гадна:

- Залилан эсвэл алдааны улмаас санхүүгийн тайлан материаллаг буруу илэрхийлэгдэх эрсдэлийг тодорхойлж, түүнийг үнэлэн тэдгээр эрсдэлд тохирохуйц аудитын горимыг боловсруулан хэрэгжүүлж өөрсдийн дүгнэлтийнхээ үндэслэл болохуйц хангалттай, зохистой аудитын нотолгоог олж авдаг. Залиланг хуйвалдаан, бичиг баримт хуурамчаар үйлдэх, санаатайгаар нуух, буруу илэрхийлэх болон дотоод хяналтыг зөрчих зэргээр үйлдэж магадгүй учир залилангаас үүссэн материаллаг буруу илэрхийллийг илрүүлэхгүй байх эрсдэл нь алдаанаас үүссэн мөн эрсдэлээс харьцангуй их байдаг.
- Компанийн дотоод хяналтын үр нөлөөтэй байдалд дүгнэлт өгөх зорилгоор буюу тухайн нөхцөл байдалд тохирохуйц аудитын горим боловсруулахын тулд аудитын ажилтай холбоотой дотоод хяналтын талаар ойлголт олж авдаг.
- Ашигласан нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогуудын зохистой байдал, тэдгээрийн тооцооллын үндэслэл болон удирдлагын гаргасан холбогдох тодруулгыг үнэлдэг.
- Нягтлан бодох бүртгэлийн тасралтгүй байх суурийг удирдлага зохистой хэрэглэсэн эсэх, мөн Компанийн тасралтгүй үйл ажиллагаагаа үргэлжлүүлэн явуулах чадамжид мэдэгдэхүйц эргэлзээ төрүүлэхүйц үйл явдал, нөхцөл байдалтай холбоотой материаллаг тодорхой бус байдал оршин байгаа эсэхийг олж авсан аудитын баримт нотолгоонд үндэслэн тодорхойлдог. Хэрэв материаллаг хэмжээний тодорхой бус байдал оршин байна гэж үзвэл аудиторын тайлан дахь санхүүгийн тайлангийн холбогдох тодруулгад анхаарал хандуулах эсвэл ийм тодруулга хийх нь хангалтгүй бол дүгнэлтээ өөрчлөх шаардлагатай болдог. Аудиторын тайлан гарах өдөр хүртэлх олж авсан аудитын баримт нотолгоонд үндэслэн бид дүгнэлтээ гаргадаг. Гэхдээ ирээдүйн үйл явдал, эсвэл нөхцөл байдал нь Компанийг үйл ажиллагаагаа үргэлжлүүлэн явуулах боломжгүй болгоход хүргэж болно.
- Тодруулгыг багтаагаад санхүүгийн тайлангийн ерөнхий толилуулга, бүтэц, агуулгыг үнэлж санхүүгийн тайланд үнэн зөв толилуулгын шаардлагыг хангахуйц байдлаар гол ажил гүйлгээ, үйл явдлуудыг илэрхийлсэн эсэхийг тодорхойлдог.

Бид бусад асуудлуудын дундаас аудитын ажлын төлөвлөсөн хамрах хүрээ, цаг хугацаа болон аудитын явцад тодорхойлсон дотоод хяналтын аливаа мэдэгдэхүйц доголдлыг хамруулан аудитаар илэрсэн томоохон асуудлуудыг засаглах эрх мэдэл бүхий этгээдүүдэд танилцуулдаг.

Санхүүгийн байдлын тайлан

Өөрөөр тусгайлан заагаагүй бол төгрөгөөр илэрхийлэв.

Үзүүлэлт	Тодруулга	2018 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл	2019 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл
ХӨРӨНГӨ			
Эргэлтийн хөрөнгө			
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	5	830,386,182.81	953,430,215.05
Дансны авлага	6	299,460,784.58	49,651,294.32
Татвар, НДШ – ийн авлага	6	-	367,769.00
Бусад санхүүгийн хөрөнгө	7	1,000,000.00	1,000,000.00
Бараа материал	8	26,339,658.91	24,567,914.43
Урьдчилж төлсөн зардал/тооцоо	9	16,945,120.43	8,341,414.98
Бусад эргэлтийн хөрөнгө	10	13,160,000.00	13,160,000.00
		<u>1,187,291,746.73</u>	<u>1,050,518,607.78</u>
Эргэлтийн бус хөрөнгө			
Үндсэн хөрөнгө	11	2,172,002,571.01	2,083,731,270.36
Биет бус хөрөнгө	12	1,192,668,889.69	653,005,365.40
		<u>3,364,671,460.70</u>	<u>2,736,736,635.76</u>
НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН		<u>4,551,963,207.43</u>	<u>3,787,255,243.54</u>
ӨР ТӨЛБӨР БА ЭЗДИЙН ӨМЧ			
Богино хугацаат өр төлбөр			
Дансны өглөг	13	1,052,004,070.07	1,541,424,190.07
Цалингийн өглөг		35,974,730.00	79,758.38
Татварын өр	13	15,687,380.23	13,540,647.75
НДШ -ийн өглөг		9,406,676.43	-
Урьдчилж орсон орлого		1,136,000.00	9,763,779.67
Бусад богино хугацаат өр төлбөр	13	100,414,116.00	40,158,128.65
		<u>1,214,622,972.73</u>	<u>1,604,966,504.52</u>

Үзүүлэлт	Тодруулга	2018 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл	2019 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл
Эздийн өмч	14		
• Төрийн		23,130,593,600.00	23,130,593,600.00
Хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл		12,362,216.67	12,362,216.67
Эздийн өмчийн бусад хэсэг		446,321,902.02	446,321,902.02
Хуримтлагдсан ашиг		(20,251,937,483.99)	(21,406,988,979.67)
		<u>3,337,340,234.70</u>	<u>2,182,288,739.02</u>
ӨР ТӨЛБӨР, ЭЗДИЙН ӨМЧИЙН ДҮН		<u>4,551,963,207.43</u>	<u>3,787,255,243.54</u>

Уг санхүүгийн тайланг 2020 оны 3 сарын 13-ны өдөр батлав:

Х.Алтай

Н.Дөл-Эрдэнэ

Захиргаа, Санхүүгийн газрын
захирал

С.Алтаннамар

Ерөнхий нягтлан бодогч

Энэхүү санхүүгийн байдлын тайланг тодруулгуудын хамт унших бөгөөд 10-аас 26 дугаар хуудсан дах тодруулгууд нь санхүүгийн тайлангийн нэг хэсэг болно.

Орлогын дэлгэрэнгүй тайлан

Өөрөөр тусгайлан заагаагүй бол төгрөгөөр илэрхийлэв.

Үзүүлэлт	Тодруулга	2018 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл	2019 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл
Борлуулалтын орлого (цэвэр)	15	1,656,959,796.34	1,474,667,220.37
Борлуулалтын өртөг		-	-
Нийт ашиг		1,656,959,796.34	1,474,667,220.37
Хүүний орлого	16	94,605,834.64	69,083,423.93
Бусад орлого	16	37,887,639.20	5,441,775.00
Ерөнхий ба удирдлагын зардал	17	2,935,497,851.28	2,605,000,415.07
Бусад зардал	17	74,049,265.17	60,352,753.15
Гадаад валютын ханшийн зөрүүний гарз	18	30,305,019.71	33,149,154.37
Үндсэн хөрөнгө данснаас хассаны олз		-	1,150,000.00
Татварын өмнөх алдагдал		(1,250,398,865.98)	(1,148,159,903.29)
Орлогын татварын зардал	19	9,443,833.45	6,891,592.39
Татварын дараах алдагдал		(1,259,842,699.43)	(1,155,051,495.68)
Зогсоосон үйл ажиллагааны татварын дараах алдагдал		(1,259,842,699.43)	(1,155,051,495.68)
Тайлант үеийн цэвэр алдагдал			

Энэхүү орлогын дэлгэрэнгүй тайланг тодруулгуудын хамт унших бөгөөд 10-аас 26 дугаар хуудсан дэх тодруулгууд нь санхүүгийн тайлангийн нэг хэсэг болно.

Өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Өөрөөр тусгайлан заагаагүй бол төгрөгөөр илэрхийлэв.

Үзүүлэлт	Өмч	Эздийн өмчийн бусад хэсэг	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл	Хуримтлагдсан алдагдал	Нийт
2018 оны 01 сарын 01-ний үлдэгдэл	21,884,000,000.00	1,692,915,502.02	12,362,216.67	(18,992,094,784.57)	4,597,182,934.12
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлтийн нөлөө, алдааны залруулга	-	-	-	-	-
Залруулсан үлдэгдэл	21,884,000,000.00	1,692,915,502.02	12,362,216.67	(18,992,094,784.57)	4,597,182,934.12
Тайлант үеийн цэвэр алдагдал	-	-	-	(1,259,842,699.43)	(1,259,842,699.43)
Өмчид гарсан өөрчлөлт	1,246,593,600.00	(1,246,593,600.00)	-	-	-
2018 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл	23,130,593,600.00	446,321,902.02	12,362,216.67	(20,251,937,483.99)	3,337,340,234.70
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлтийн нөлөө, алдааны залруулга	-	-	-	-	-
Залруулсан үлдэгдэл	23,130,593,600.00	446,321,902.02	12,362,216.67	(20,251,937,483.99)	3,337,340,234.70
Тайлант үеийн цэвэр алдагдал	-	-	-	(1,155,051,495.68)	(1,155,051,495.68)
2019 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл	23,130,593,600.00	446,321,902.02	12,362,216.67	(21,406,988,979.67)	2,182,288,739.02

Энэхүү өмчийн өөрчлөлтийн тайланг тодруулгуудын хамт унших бөгөөд 10-аас 26 дугаар хуудсан дах тодруулгууд нь санхүүгийн тайлангийн нэг хэсэг болно.

Мөнгөн гүйлгээний тайлан

Өөрөөр тусгайлан заагаагүй бол төгрөгөөр илэрхийлэв.

Үзүүлэлт	2018 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл	2019 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл
Үндсэн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ		
Мөнгөн орлогын дүн (+)	1,635,523,444.51	1,880,614,448.38
Бараа борлуулсан, үйлчилгээ үзүүлсний орлого	1,343,451,510.00	1,344,364,308.03
Даатгалын нөхвөрөөс хүлээн авсан мөнгө	18,927,674.00	1,415,616.00
Бусад мөнгөн орлого	273,144,260.51	534,834,524.35
Мөнгөн зарлагын дүн (-)	1,652,248,502.70	1,648,655,766.15
Ажиллагчдад төлсөн	596,811,823.20	660,020,444.13
Нийгмийн даатгалын байгууллагад төлсөн	166,117,357.83	166,466,289.35
Бараа материал худалдан авахад төлсөн	48,930,276.00	40,975,964.00
Ашиглалтын зардалд төлсөн	71,406,975.79	89,714,366.40
Түлш шатахуун, тээврийн хөлс, сэлбэг хэрэгсэлд төлсөн	8,247,500.00	10,165,800.00
Татварын байгууллагад төлсөн	184,982,826.88	280,383,901.18
Даатгалын төлбөрт төлсөн	547,110.00	-
Бусад мөнгөн зарлага	575,204,633.00	400,929,001.09
Үндсэн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	(16,725,058.19)	231,958,682.23
Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ		
Мөнгөн орлогын дүн (+)	167,500.01	166,500.01
Хүлээн авсан хүүний орлого	167,500.01	166,500.01
Мөнгөн зарлагын дүн (-)	459,939,790.00	109,081,150.00
Үндсэн хөрөнгө олж эзэмшихэд төлсөн	459,939,790.00	16,092,980.00
Биет бус хөрөнгө олж эзэмшихэд төлсөн	-	92,988,170.00
Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	(459,772,289.99)	(108,914,649.99)
Санхүүгийн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн		
Бүх цэвэр мөнгөн гүйлгээ	(476,497,348.18)	123,044,032.24
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	1,306,883,530.99	830,386,182.81
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	830,386,182.81	953,430,215.05

Энэхүү мөнгөн гүйлгээний тайланг тодруулгуудын хамт унших бөгөөд 10-аас 26 дугаар хуудсан дах тодруулгууд нь санхүүгийн тайлангийн нэг хэсэг болно.

Санхүүгийн тайлангийн тодруулга

1 Үйл ажиллагааны онцлог, ерөнхий мэдээлэл

Монгол Улсын Засгийн газрын 1991 оны 01 дүгээр сарын 18-ны өдрийн 22 тоот тогтоолоор улсын өмч хувьчлалын ажлыг эхлүүлэх, цаашид үнэт цаасны зах зээлийг хөгжүүлэх зорилгоор "Монголын хөрөнгийн бирж" ТӨХК-ийг үүсгэн байгуулсан.

Компанийн үйл ажиллагааны үндсэн чиглэл нь үнэт цаасны арилжаа эрхлэх, брокер, дилер, андеррайтерийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл бүхий компанийг гишүүнээр элсүүлэх, гишүүнийг түдгэлзүүлэх, гишүүнээс хасах үйл ажиллагаа байна.

Компанийн өмчлөгч нь төр бөгөөд түүнийг төлөөлж хувьцаа эзэмшигчийн бүрэн эрхийг Сангийн яам хэрэгжүүлнэ.

2 СТОУС-ын хэрэглээ, тасралтгүй үйл ажиллагаа

СТОУС-ын хэрэглээ

Эдгээр санхүүгийн тайланг Нягтлан бодох бүртгэлийн Олон улсын стандартын зөвлөл ("НББОУСЗ")-өөс баталсан Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандарт ("СТОУС")-д нийцүүлэн 2017 оны Монгол Улсын Сангийн сайдын 361 дүгээр тушаалаар баталсан аргачлал, зааврын дагуу бэлтгэсэн болно.

Эдгээр зааварт санхүүгийн тайлангуудын хүлээн зөвшөөрөлт болон хэмжилтийг Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандарт (СТОУС)-ын дагуу бэлтгэхийг шаарддаг хэдий ч, СТОУС-ын толилуулга болон тодруулгын шаардлагуудыг дагаж мөрддөггүй.

Тасралтгүй үйл ажиллагаа

Компани нь тайлант хугацаанд 1,155,051 мянган төгрөгийн алдагдалтай ажилласан ба алдагдалтай ажиллахад Миллениум Ай Ти системийн ашиглалттай холбоотой зардал нөлөөлдөг байна. Богино хугацаат өр төлбөр нь эргэлтийн хөрөнгөөсөө илүү гарсан нь цаашид тасралтгүйгээр, үйл ажиллагаагаа хэвийн явуулахад нөлөөлөхөөр байна.

Компани нь алдагдлыг бууруулах зорилгоор 2020 онд борлуулалтын орлогыг 58%-иар нэмэгдүүлж 2,490,130 мянган төгрөг хүртэл, татварын өмнөх цэвэр алдагдлыг 39%-иар бууруулж, 451,885 мянган төгрөг байхаар төлөвлөж, Монгол улсын Засгийн газрын "ЭТТ-1072"-ийн талаар баримталж буй бодлоготой уялдуулан ажиллахаар болсон байна.

Мөн Сангийн яамны зүгээс 2018 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдөр "Монголын хөрөнгийн бирж" ТӨХК болон "Үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн төв" ХХК-ийг системийн ашиглалтын зардлыг Миллениум Ай Ти системийн "CSD" модульд ногдох үнээр хувь тэнцүүлэн, харилцан тохиролцож, хамтарч ажиллах чиглэлийг өгсөн боловч талууд өнөөг хүртэл тодорхой шийдэлд хүрч чадаагүй байна.

2019 оны 12 дугаар сарын 31-нээр дуусгавар болсон санхүүгийн тайлангууд түүний тодруулгуудыг 2020 оны 3 дугаар 13-ны өдөр компанийн удирдлага баталсан. (Тодруулга 22-г харна уу).

3 Шинэ болон өөрчлөлт орсон стандартууд болон хэрэглээний тайлбарууд

3.1 2019 оны 1 дүгээр сарын 1-нээс хэрэгжүүлж эхэлсэн шинэ стандартууд

Компани нь тайлант оноос СТОУС-н шаардлагын дагуу дараах шинэчлэгдсэн болон шинээр гарсан стандартуудыг мөрдөж эхлэсэн. Үүнд:

СТОУС 16 Түрээс

СТОУС 16 Түрээс нь НББОУС 17 Түрээс, болон түүний дагалдах гурван тайлбаруудыг орлоно (СТОУТХ 4 – Хэлцэлд түрээс агуулагдаж байгаа эсэхийг тодорхойлох, БТХ 15 Үйл ажиллагааны түрээс – Урамашуулал, БТХ 27 Түрээсийн хууль ёсны хэлбэрийг агуулсан ажил гүйлгээний шинж чанарыг үнэлэх).

Шинэ стандартыг мөрдөж эхлэснээр бага дүнтэй эсвэл 12 сараас доош хугацааг хамрах үйл ажиллагааны түрээсээс бусад үйл ажиллагааны түрээсийг ашиглах эрхийн хөрөнгөөр хүлээн зөвшөөрөх ба түүнд хамаарах өр төлбөрийг мөн хүлээн зөвшөөрч бүртгэх болсон.

СТОУС 16-г өмнөх үе рүү буцаан мөрдөх ба хуримтлагдсан нөлөөллийг тайлант оны хуримтлагдсан ашгийн эхний үлдэгдэлд тохируулан харуулна. Түрүү онуудын санхүүгийн тайланг залруулахгүй. Стандартыг мөрдөж эхлэх үед хэрэгжиж байсан гэрээний тухайд НББОУС 17 болон СТОУТХ 4-д заасан түрээсийн тодорхойлолтыг ашиглах нөхцөлийг сонгосон ба НББОУС 17 болон СТОУТХ 4-ийн дагуу түрээсийн тодорхойлолтод нийцээгүй гэрээг СТОУС 16-аар дахин ангилахгүй.

Компани нь 2019 оны 1 дүгээр сарын 1-нээр тус стандартыг мөрдөж эхлэх үед оршин байсан ашиглах эрхийн хөрөнгөөр дахин ангилагдсан үйл ажиллагааны түрээсэд хамаарах анхны шууд ертгийг хөрөнгийн хэмжилтэд хамааруулахгүй байхаар бүртгэлийн бодлогодоо тусгасан. Шинэ стандартыг мөрдөж эхэлсэн өдрөөр ашиглах эрхийн хөрөнгийг хэмжихдээ тус өдрөөр үүссэн түрээсийн урьдчилгаа болон хуримтлагдсан төлбөрүүдийн нийлбэрээр түрээсийн өр төлбөр үүсгэж бүртгэнэ.

СТОУС 16-г анхлан мөрдөж эхлэх өдрөөс өмнө тухайн ашиглах эрхийн түрээс нь алдагдалтай гэрээ болох эсэхийг түүхэн үнэлгээний аргаар тодорхойлох ба хорогдуулалтын аргыг анхны хэмжилтэд ашиглахгүй.

Тус шилжилтийн үед өмнө нь үйл ажиллагааны түрээсээр бүртгэгдэж байсан бага дүнтэй болон тухайн өдрөөс хойш 12 сараас бага хугацааг хамрах түрээсүүдийг ашиглах эрхийн хөрөнгө гэж ангилахгүй ба үлдсэн гэрээний хугацаанд түрээсийн төлбөрийг шулуун шугамын аргаар зардлаар бүртгэнэ.

Санхүүгийн түрээсийн ангилалд бүртгэлтэй байсан түрээсүүдийн хувьд ашиглах эрхийн хөрөнгө болон түрээсийн өр төлбөрийг СТОУС 16-н дагуу анхлан хэмжихдээ НББОУС 17-ийн дагуу тооцоологдсон дүнгээр хүлээн зөвшөөрнө.

3.2 Хүчин төгөлдөр болоогүй буюу хэрэглэж эхлээгүй стандартууд, стандартын нэмэлт өөрчлөлт болон тайлбарууд

Санхүүгийн тайланг батласан өдрийн байдлаар хүчин төгөлдөр мөрдөх хугацаа болоогүй НББОУСЗ-ийн өөрчлөлт оруулсан стандарт болон түүний тайлбарууд байгаа ба Компани нь тэдгээр стандарт болон өөрчлөлтийг урьдчилан мөрдөж эхлээгүй байгаа юм.

Компанийн удирдлага тухайн өөрчлөлтүүдийг хүчин төгөлдөр болох өдөр эсвэл түүний дараагаар мөрдөж эхлэхээр төлөвлөж байна. Тайлант онд дагаж мөрдөх шаардлагагүй тухайн өөрчлөлтүүдийг тодруулгаар үзүүлээгүй ба тэдгээр нь санхүүгийн тайланд материаллаг нөлөөлөл үзүүлэхгүй.

4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлогууд

4.1 Бүртгэлийн суурь

Эдгээр санхүүгийн тайланг аккруэль сууриар бэлтгэсэн ба үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээ, хөрөнгө оруулалт болон тодорхой санхүүгийн хэрэглүүрүүдээс бусад зүйлсийг түүхэн өртгийн сууриар бэлтгэсэн.

4.2 Гадаад валют хөрвүүлэлт

Үйл ажиллагааны болон толилуулгын валют

Санхүүгийн тайлангуудыг Монгол төгрөгөөр толилуулсан.

Гадаад валютаарх ажил гүйлгээ болон үлдэгдэл

Гадаад валютаар илэрхийлэгдсэн ажил гүйлгээг Компаниын үйл ажиллагааны валют руу тухайн өдрийн ханш ашиглан хөрвүүлнэ. Ажил гүйлгээнээс үүссэн валютын ханшийн олз гарз болон гадаад валютаарх дансдын үлдэгдлийг жилийн эцсийн валютын ханшаар хөрвүүлсэнтэй холбоотой олз гарзыг ашиг алдагдлаар хүлээн зөвшөөрнө. Зах зээлийн үнээр хэмжигддэгээс бусад мөнгөн бус зүйлсийг ажил гүйлгээ хийгдсэн өдрийн түүхэн ханшаар бүртгэж тайлант жилийн эцэст тэгшитгэл хийхгүй.

4.3 Орлого хүлээн зөвшөөрөлт

Орлого хүлээн зөвшөөрөхдөө Компани нь дараах 5-н алхамыг мөрддөг. Үүнд:

1. Үйлчлүүлэгчтэй байгуулсан гэрээг тодорхойлох
2. Гэрээний үүрэг хариуцлагын биелэлтийг тодорхойлох
3. Арилжааны үнийг тодорхойлох
4. Арилжааны үнийг гэрээний гүйцэтгэх үүргүүдэд хувиарлах
5. Аж ахуйн нэгж гүйцэтгэх үүргээ биелүүлсэн үедээ орлогыг хүлээн зөвшөөрөх

Компани нь бараа, ажил үйлчилгээтэйгээ холбоотойгоор олон төрлийн ажил гүйлгээ хийдэг. Иймд гэрээний нийт үнийн дүн нь үүрэг хариуцлагын төрөл бүрт тус тусын үнийн дүнд харгалзуулан хуваарилагддаг. Гэрээний үнийн дүнд гуравдагч этгээдэд олгох төлбөрийг хамруулахгүй.

Орлогыг тохиролцсон барааг шилжүүлсэн болон ажил үйлчилгээг үзүүлэх гэрээний үүргээ биелүүлсэн бол тухайн мөчид эсвэл тодорхой хугацааны явцад хүлээн зөвшөөрнө.

Хэрэгжээгүй үүрэгт хамаарах орлого орох үед гэрээний өр төлбөрөөр хүлээн зөвшөөрөх ба санхүүгийн байдлын тайланд бусад өр төлбөрөөр харуулна. Үүнтэй адилаар төлбөр ирэхээс өмнө тохиролцсон үүргийг биелүүлэх үед гэрээний хөрөнгө эсвэл авлагаар санхүүгийн байдлын тайланд тусгана.

4.4 Үйл ажиллагааны зардал

Үйл ажиллагааны зардал нь ажил үйлчилгээ гарсан үед ашиг алдагдалд хүлээн зөвшөөрөгдөнө. Борлуулсан бараа үйлчилгээний баталгаатай холбоотой зардлыг Компани нь үүргээ биелүүлсэн үед буюу ихэнх тохиолдолд холбогдох бараа ажил үйлчилгээ борлуулагдсан үед хүлээн зөвшөөрдөг.

4.5 Бусад биет бус хөрөнгө

Бусад биет бус хөрөнгийн анхны хүлээн зөвшөөрөлт

Дотооддоо хөгжүүлсэн програм хангамж

Мэдээлэл технологийн, харилцаа холбооны системийн зорилгоор шинээр хөгжүүлж буй програм хангамжийн судалгааны зардлыг гарсан үед нь зардлаар хүлээн зөвшөөрнө.

Хөгжүүлэлтийн үе шатанд гарсан зардлыг дараах шаардлагыг хангаж байгаа тохиолдолд биет бус хөрөнгөд хуримтлуулан бүртгэнэ. Үүнд:

- Хөгжүүлэлтийн зардлыг бодитоор хэмжиж болох
- Төслийн техникийн болон арилжааны үр дүн амжилттай болох нь тодорхой
- Компани нь тухайн төслийг хэрэгжүүлж дуусахад шаардлагатай хангалттай нөөцтэй
- Тухайн програмыг ашиглах эсвэл борлуулах боломжтой
- Тухайн програмаас ирээдүйн эдийн засгийн өгөөж ирэх нь тодорхой

Дээрх капиталжуулалтын шаардлагыг хангаагүй зардлууд нь зардлаар хүлээн зөвшөөрөгдөнө.

Холбогдох зардлуудад програм хөгжүүлэхтэй холбоотой гарсан ажилчдын зардал, зээлийн өртөг болон нэмэгдэл зардлууд нь хөгжүүлэлтэд хамаарах хэмжээгээр хуваарилагдана.

Дараа үеийн хэмжилт

Ашиглах хугацаа нь тодорхой дотооддоо хөгжүүлэн капиталжуулсан програм зэрэг биет бус хөрөнгүүдийг өртгийн аргаар бүртгэх ба ашиглах хугацааны туршид шулуун шугамын аргаар хорогдуулна. Үлдэх өртөг болон ашиглах хугацааг тайлант жил бүр дахин тооцно. Мөн үнэ цэнийн бууралтын тест хийнэ.

Капиталжуулж буй хөгжүүлэлт нь дуусаагүй програм хангамжийг хорогдуулахгүй боловч үнэ цэнэ бууралтын тест хийнэ.

Хорогдуулсан зардал нь санхүүгийн бус хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол, үнэ цэнэ бууралтын дансанд бүртгэгдэнэ.

Програм хангамж болон бренд нэртэй холбоотой дараа үед гарах засварын зардлыг зардлаар хүлээн зөвшөөрөнө.

Биет бус хөрөнгийг борлуулсанаас үүсэх олз гарзыг борлуулалтын үнэ болон дансны үнийн зөрүүгээр хүлээн зөвшөөрч, бусад орлого болон зардлын дансанд ашиг болон алдагдлаар бүртгэнэ.

4.6 Үндсэн хөрөнгө

Барилга, компьютер дагалдах хэрэгсэл болон бусад тоног төхөөрөмж

Тавилга эд хогшлыг хамруулан барилга, компьютер дагалдах хэрэгсэл болон бусад тоног төхөөрөмжийг хөрөнгийг ашиглалтын байршилд авч ирэхэд гарсан зардлууд болон тухайн хөрөнгийг зориулалтын дагуу ашиглахад шаардлагатай гарсан зардлуудыг хамруулан худалдан авсан өртөг эсвэл үйлдвэрлэлийн өртгөөр анхлан бүртгэнэ. Санхүүгийн түрээсийн хөрөнгүүд нь барилга болон компьютер дагалдах хэрэгслийн адил бүртгэгдэнэ. Ажил үйлчилгээний үйлдвэрлэл, нийлүүлэлтийн зорилгоор ашиглаж буй [Үндсэн хөрөнгийн ангиллыг газар, барилга гэх мэтээр тайлбарла] зэрэг хөрөнгүүдийг санхүүгийн тайланд дахин үнэлсэн дүн буюу дахин үнэлгээ хийсэн өдрөөрх дүнгээс дараа үеийн хуримтлагдсан элэгдсэн болон дараа үеийн үнэ цэнийн бууралтын алдагдлыг хассан дүнгээр тайлагнана.

Элэгдлийг хөрөнгө тус бүрийн ашиглах хугацаагаар шулуун шугамын аргаар тооцож, ашиг алдагдлаар тусгана. Хөрөнгийг ашиглах боломжтой болсон үед элэгдүүлж эхлэнэ. Хөрөнгийн ашиглах хугацааг дараах байдлаар тогтооно.

Байшин барилга	60 жил
Автомашин	6 жил
Тавилга, эд хогшил	5-10 жил
Тоног төхөөрөмж	3-10 жил

Ашиглах эрхийн хөрөнгийн ашиглах хугацааг тодорхойлохдоо гэрээний нөхцөл эсвэл өмчлөлд байгаа ижил төстэй хөрөнгийн ашиглах хугацааны аль багаар тогтооно. Материаллаг дүнтэй үлдэх өртөг тооцоолол болон хөрөнгийн ашиглах хугацааны тооцооллыг багадаа жилд нэг удаа шинэчлэнэ.

Үндсэн хөрөнгийн данснаас хассан, ашиглалтаас гаргаснаас үүссэн олз, гарзыг тухайн хөрөнгийн борлуулалт болон дансны үнийн зөрүүгээр тодорхойлох ба олз, гарзыг ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрнө.

4.7 Биет бус хөрөнгө болон үндсэн хөрөнгийн үнэ цэнэ бууралтын тест

Хөрөнгүүдийг үнэ цэнийн бууралтын зорилгоор тусдаа мөнгөний урсгалд (мөнгөн бий болгогч нэгж)-д суурилан боломжит хамгийн жижиг бүлгүүдэд хуваадаг. Үүний үр дүнд зарим хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралт дангаараа хийгддэг бол зарим хөрөнгүүд мөнгө бий болгогч нэгжийн түвшинд үнэлэгддэг.

Үнэ цэнийн бууралтын алдагдлыг хөрөнгийн нөхөгдөх дүнгээс давсан дансны үнийн дүнгээр хүлээн зөвшөөрнө. Нөхөгдөх дүн нь ашиглалтын үнэ цэнэ болон бодит үнэ цэнээс борлуулалтын өртгийг хассан дүнгийн аль өндрөөр тодорхойлогдоно. Ашиглалтын үнэ цэнийг тодорхойлохдоо удирдлага нь мөнгө бий болгогч нэгж бүрийн ирээдүйн мөнгөн урсгалыг тооцох ба тухайн мөнгөн урсгалын өнөөгийн үнэ цэнийг тооцохын тулд зохих дискаунтын түвшинг тодорхойлдог. Үнэ цэнийн бууралтын тестэд ашигласан мэдээлэл нь ирээдүйд гарах зохион байгуулалтын өөрчлөлт, хөрөнгийн сайжруулалтын үр нөлөөг хамруулаагүй Компаниын хамгийн сүүлд батлагдсан төсөвт үндэслэдэг. Мөнгө бий болгогч нэгж бүрт дискаунтын хүчин зүйлсийг тодорхойлох бөгөөд мөнгөний цаг хугацааны үнэ цэнэ болон хөрөнгийн тусгайлсан эрсдэлийн хүчин зүйлсийг тусгасан зах зээлийн үнэлгээнд суурилдаг.

Мөнгө бий болгогч нэгжид үнэ цэнэ бууралтын гарзыг хуваарилахдаа тухайн нэгжид хамаарах гүүдвэлийн үлдэгдлийг хамгийн эхэнд бууруулна. Үлдсэн гарзыг нь мөнгө бий болгогч нэгжид хамаарах хөрөнгүүдэд тэнцүүлсэн хэмжээгээр хуваарилна.

Гүүдвэлээс бусад хөрөнгийн өмнө нь хүлээн зөвшөөрсөн үнэ цэнийн бууралтын алдагдал цаашид байхгүй болох шинж тэмдэг илэрсэн эсэхийг үнэлдэг. Хөрөнгийн болон бэлэн мөнгө үүсгэх нэгжийн нөхөгдөх үнэ нь түүний дансны үнээс давсан тохиолдолд үнэ цэнийн бууралтын алдагдлыг буцаана.

4.8 Санхүүгийн хэрэглүүр

Хүлээн зөвшөөрөлт ба үл хүлээн зөвшөөрөлт

Компани нь тухайн санхүүгийн хэрэглүүрд хамаарах гэрээний оролцогч тал болсон үед санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрийг хүлээн зөвшөөрдөг.

Санхүүгийн хөрөнгөөс бий болох мөнгөний урсгал дах гэрээний эрх дуусгавар болоход эсвэл санхүүгийн хөрөнгөд хамаарах бүх бодит эрсдэл, өгөөж шилжихэд санхүүгийн хөрөнгийг үл хүлээн зөвшөөрнө.

Санхүүгийн хөрөнгийн ангилал ба анхдагч хэмжилт

Санхүүгийн хувьд чухал бүрэлдэхүүн хэсэг агуулаагүй дансны авлага болон СТОУС 15-ын дагуу ажил гүйлгээний үнээр бүртгэгддэгээс бусад бүх санхүүгийн хөрөнгийг ажил гүйлгээний зардлыг тохируулсан бодит үнэ цэнээр хэмжинэ.

Хейджийн хэрэглүүрээс бусад санхүүгийн хөрөнгийг дараах байдлаар ангилна. Үүнд:

- Хорогдуулсан өртөг
- Бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг нь бусад дэлгэрэнгүй орлогод илэрхийлэх санхүүгийн хөрөнгө (БҮЦБДО)
- Бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг нь ашиг алдагдалд бүртгэх санхүүгийн хөрөнгө (БҮЦАА)

Тайлант онд компанид БҮЦБДО-оор ангилагдах санхүүгийн хөрөнгө байхгүй байна.

Ангиллыг тодорхойлохдоо:

- Санхүүгийн хөрөнгийг зохицуулах бизнесийн загвар
- Санхүүгийн хөрөнгийн гэрээлсэн мөнгөн урсгалын шинж чанарыг тус тус харгалзан үзнэ.

Санхүүгийн хөрөнгөтэй холбоотой бүх орлого болон зардал нь санхүүгийн зардал, санхүүгийн олз болон бусад санхүүгийн зүйлсээр орлого болон зардалд хүлээн зөвшөөрөгдөх ба харин дансны авлагын үнэ цэнийн бууралт нь бусад зардлаар хүлээн зөвшөөрөгдөнө.

Санхүүгийн хөрөнгийн дараа үеийн хэмжилт

Хорогдуулсан өртгөөрх санхүүгийн хөрөнгө

Дараах хоёр нөхцөл биелсэн тохиолдолд санхүүгийн хөрөнгийг хорогдуулсан өртгөөр хэмжинэ (БҮЦАА-аар ангилагдаагүй үед):

- Тухайн санхүүгийн хөрөнгийг гэрээний мөнгөн урсгал "цуглуулах зорилгоор санхүүгийн хөрөнгө эзэмшдэг" бизнесийн загварын хүрээнд эзэмшиж байгаа бол, мөн
- Тухайн санхүүгийн хөрөнгийн мөнгөн урсгал нь "зөвхөн үндсэн ба хүүгийн төлбөр" (SPPI) байвал.

Санхүүгийн хөрөнгийг анх хүлээн зөвшөөрсний дараа хорогдуулсан өртгөөс үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулгыг хассан дүнгээр хэмжинэ. Хүүг үр ашигт хүүгийн аргаар тооцоолно. Анхны үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулга болон дараа үеийн өөрчлөлтүүдийг ашиг, алдагдалд хүлээн зөвшөөрнө.

Бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг ашиг, алдагдалд бүртгэх санхүүгийн хөрөнгө (БҮЦАА)

Хорогдуулсан өртгөөр хэмжих эсвэл бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг бусад дэлгэрэнгүй орлогод илэрхийлэх ангиллын шаардлагад нийцэхгүй санхүүгийн хөрөнгийн бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг ашиг, алдагдалд бүртгэнэ.

Мөн тодорхой тохиолдолд санхүүгийн хөрөнгийн бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг ашиг, алдагдалд бүртгэхээр тогтож болно. Тухайлбал банк дараа үед хорогдуулсан өртгөөр хэмжих эсвэл бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг бусад дэлгэрэнгүй орлогод илэрхийлэх санхүүгийн хөрөнгийг анх хүлээн зөвшөөрөхдөө бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг ашиг, алдагдалд бүртгэх сонголт хийж болно. Ийм сонголтыг зөвхөн нягтлан бодох бүртгэлийн зөрүүтэй байдлыг арилгах эсвэл ихээхэн хэмжээгээр бууруулж байгаа тохиолдолд хийнэ.

Дээрх сонголтыг бүх ижил төстэй ажил гүйлгээнд мөрдөх шаардаагүй. Харин энэ нь илүү мэдээлэл бий болгож байгаа тохиолдолд банк сонгож болох хувилбар юм.

Бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг бусад дэлгэрэнгүй орлогод илэрхийлэх санхүүгийн хөрөнгө (БҮЦБДО)

Дараах хоёр нөхцөл биелсэн тохиолдолд санхүүгийн хөрөнгийн бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг бусад дэлгэрэнгүй орлогод илэрхийлнэ:

- Тухайн санхүүгийн хөрөнгийг гэрээний мөнгөн урсгал "цуглуулах ба борлуулах зорилгоор санхүүгийн хөрөнгө эзэмшдэг" бизнесийн загварын хүрээнд эзэмшиж байгаа бол, мөн
- Тухайн санхүүгийн хөрөнгийн мөнгөн урсгал нь "зөвхөн үндсэн ба хүүгийн төлбөр" (SPPI) байвал.

Хөрөнгийг үл хүлээн зөвшөөрөх үед бусад дэлгэрэнгүй орлогод хүлээн зөвшөөрөгдсөн олз, гарзыг ашиг, алдагдалд дахин ангилна.

Санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралт

СТОУС 9-ийн дагуу хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлын үнэ цэнийн бууралтыг тооцохдоо илүү ирээдүйд чиглэсэн мэдээлэлд суурилах болсон ба үүнийг хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлын аргачлал гэж нэрлэдэг. Энэ нь НББОУС 39-ийн зээлийн алдагдлыг бодитоор бий болсон үед хүлээн зөвшөөрөх аргыг орлох болсон.

Энэхүү шинэ шаардлагын дагуу хорогдсон өртгөөр болон БҮЦБДО-оор хэмжигдэх зээл, бусад өрийн төрлийн санхүүгийн хөрөнгүүд, дансны авлага, СТОУС 15-ын дагуу хүлээн зөвшөөрөгдөн, хэмжигдсэн гэрээний хөрөнгө, зээлийн үүрэг болон БҮЦАА-аар хэмжигддэггүй зарим санхүүгийн баталгааны гэрээг хамруулна.

Зээлийн алдагдлыг хүлээн зөвшөөрөхөд Компани нь зээлийн алдагдал үүсэх нөхцөл бий болохыг хүлээх шаардлагагүй болсон. Харин Компани нь зээлийн эрсдэлийг үнэлэх болон хүлээгдэж буй

зээлийн алдагдлыг хэмжихдээ өнгөрсөн үйл явдлууд, одоогийн нөхцөл байдал, хэрэгслийн ирээдүйн мөнгөн урсгалын хүлээгдэж буй цуглуулгад нөлөөлөх үндэслэлтэй дэмжигдэхүйц тамааглал зэрэг мэдээллийг харгалзан үздэг.

Тус аргачлалыг ашиглахад дараах зүйлсийг ялгаж харах шаардлагатай. Үүнд:

- Тухайн санхүүгийн хөрөнгийг хүлээн зөвшөөрснөөс хойш түүний зээлийн эрсдэл их хэмжээгээр нэмэгдээгүй, тайлант хугацааны үеэр бага эрсдэлтэй байгаа бол (Шатлал 1)
- Анхны хүлээн зөвшөөрөлтөө хойш зээлийн чанар мэдэгдэхүйц муудсан, зээлийн эрсдэл бага биш байгаа санхүүгийн хэрэгслүүд (Шатлал 2)

Шатлал 3 нь тайлагналын өдөр үнэ цэнэ бууралтын бодит нотолгоо олдсон санхүүгийн хөрөнгүүдийг хамруулна.

Дараагийн 12 сард хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлыг Шатлал 1-д, нийт хугацаанд хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлыг Шатлал 2-д хүлээн зөвшөөрнө.

Хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлыг хэмжихдээ санхүүгийн хэрэгслийн хүлээгдэж буй хугацаанд зээлийн алдагдлын магадлалын жингийн тооцооллоор тодорхойлно.

Дансны болон бусад авлага, гэрээний хөрөнгө

Компани нь дансны болон бусад авлагын авлага, гэрээний хөрөнгийг хялбаршуулсан аргаар нягтлан бодох бүртгэлд тусгадаг бөгөөд алдагдлын нөөцийг хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлын аргаар бүртгэдэг. Эдгээр нь санхүүгийн хэрэгслийн ашиглалтын хугацааны аль ч үед дефолт болох магадлалыг харгалзан үзсэн гэрээний мөнгөн урсгалын хүлээгдэж буй дутагдал юм. Нөөцийн матрицийг ашиглан хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлыг тооцоолохдоо Компани нь өөрийн түүхэн туршлага, гадаад хүчин зүйлс, ирээдүйд чиглэсэн мэдээллийг ашигладаг.

Компани нь дансны зээлийн авлагын үнэ цэнийн бууралтыг тооцохдоо хугацаа хэтэрсэн өдрүүдээр нь бүлэглэн зээлийн эрсдлийн шинж чанарт ангилан үнэлнэ. СТОУС 9-ийн үнэ цэнийн бууралтын шаардлагыг хэрхэн хэрэгжүүлж байгаа талаар нарийвчилсан шинжилгээг тодруулга ...-с үзнэ үү.

Санхүүгийн өр төлбөрийн ангилал болон хэмжилт

Компанийн санхүүгийн өр төлбөрт зээл, дансны болон бусад өглөг, үүсмэл санхүүгийн хэрэгслүүд орно.

Санхүүгийн өр төлбөрийг БУЦАА-с өөрөөр хэмжих үед ажил гүйлгээний үнэ цэнийг тохируулсан бодит үнэ цэнээр нь хэмждэг.

Дараа үед санхүүгийн өр төлбөрийг БУЦАА-р тодорхойлсон санхүүгийн өр төлбөр болон деривативаас бусад тохиолдолд үр ашигт хүүгийн арга ашиглан хорогдсон өртгөөр хэмжинэ. Бодит үнэ цэнийн олз гарз нь ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрнө. Бүх хүүтэй холбоотой зардал болон санхүүгийн хэрэглүүрийн бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг санхүүгийн зардал эсвэл санхүүгийн орлогоор ашиг алдалд хүлээн зөвшөөрнө.

4.9 Бараа материал

Бараа материалыг өртөг ба цэвэр боломжит үнэ цэнийн аль багаар тайлагнана. Бараа материалын өртөг жинлэсэн дундажийн зарчимд суурилдаг ба бараа материалын худалдан авалтын зардал болон одоогийн байршил, нөхцөлд авчрахтай холбоотой гарсан бүх зардал багтана. Цэвэр боломжит үнэ цэнийг бизнесийн хэвийн ажиллагааны үеийн бараа материалын борлуулах үнээс бараа материалыг иж бүрдэл болгох зардал ба борлуулах зардлыг хасч тооцно

4.10 Орлогын албан татвар

Ашиг алдагдалд хүлээн зөвшөөрөгдсөн татварын зардал нь хойшлогдсон татвар болон бусад дэлгэрэнгүй орлогод эсвэл өмчид хүлээн зөвшөөрөгдөөгүй тайлант үеийн татварын нийлбэрээр тодорхойлогдоно.

Тайлант үеийн татварын тооцоолол нь тайлант оны эцсээр хүчинтэй болсон эсвэл хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй татварын хувь хэмжээнд суурилна. Хойшлогдсон орлогын албан татварыг балансын өр төлбөрийн аргыг ашиглан тооцно.

Хойшлогдсон татварын хөрөнгийг татварын алдагдал болон түр хасагдах зөрүүг ашиглаж болохуйц хэмжээний татвар ногдох ашиг олох магадлалтай байгаа үед хүлээн зөвшөөрнө. Энэ нь Компанийн ирээдүйн үйл ажиллагааны үр дүнгийн таамаглал, татвар ногдуулахгүй орлого, зардлын тохируулга, ашиглагдаагүй татварын алдагдал эсвэл өгөөжийн ашиглагдах боломжийн хязгаарлалтыг үндэслэн үнэлэгддэг.

Хойшлогдсон татварын өр төлбөрийг ерөнхийдөө бүх татвар ногдох түр зөрүүнд хүлээн зөвшөөрөх боловч НББОУС 12 Орлогын албан татвар-ын дагуу зарим хязгаарлалтыг харгалзан үзнэ. Тус хязгаарлалттай холбоотойгоор гүүдвил болон охин компани дах хөрөнгө оруулалтад хойшлогдсон татварын түр зөрүү хүлээн зөвшөөрдөггүй.

4.11 Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө

Мөнгөн гүйлгээний тайлан бэлтгэх зорилгоор Мөнгөтэй адилтгах хөрөнгөд үнэ цэнийг нь өөрчлөх өчүүхэн бага эрсдэлийг мэдэрдэг, мөнгөний тодорхой дүнд чөлөөтэй хувирдаг, хөрвөх чадвар сайтай богино хугацааны хөрөнгө оруулалт, бэлэн мөнгө, хадгаламж зэргийг хамруулдаг.

4.12 Өмч, нөөц, ногдол ашгийн төлбөр

Хувьцаат капитал нь гаргасан хувьцааны нэрлэсэн үнийг илэрхийлнэ.

Хуримтлагдсан алдагдалд тайлант болон өмнөх хугацааны бүх ашиг багтана.

4.13 Ажилчдын богино хугацааны тэтгэмж

Богино хугацааны ажилчдын тэтгэмж

Ажилчдад олгох богино хугацааны тэтгэмж ажилчид холбогдох үйлчилгээ үзүүлсэн жилийн тайлант хугацааны эцсээс хойш 12 сарын дотор олгох тэтгэмж бөгөөд дараахийг багтаана. Үүнд:

- (a) цалин урамшуулал;
- (b) ээлжийн амралтын мөнгө, хөдөлмөрийн чадвар түр алдсаны тэтгэмж;

Ажилчид Компанид тайлант жилд үйлчилгээ үзүүлсэн тохиолдолд Компани уг үйлчилгээний төлбөрт төлөх ажилчдын богино хугацааны тэтгэмжийн дисконтуулаагүй дүнг хүлээн зөвшөөрдөг. Ингэхдээ:

- (a) аль хэдийнэ төлсөн дүнг хассаны дараа өр төлбөрөөр (хуримтлагдсан зардал). Аль хэдийнэ төлсөн дүн тэтгэмжийн дисконтуулаагүй дүнгээс давсан бол Компаниуг давсан дүнг урьдчилгаа төлбөр нь ирээдүйд хийх төлбөрийг бууруулна эсвэл буцаалт авна гэсэн утгаар хөрөнгөөр (урьдчилж төлсөн зардал) хүлээн зөвшөөрнө.
- (b) уг дүн нь хөрөнгийн өртөгт ороогүй бол зардлаар.

Цалинтай чөлөө

Цалинтай чөлөө хэлбэрээр олгох ажилчдын богино хугацааны тэтгэмжийн хүлээгдсэн өртгийг дараах байдлаар хүлээн зөвшөөрнө:

- (a) ажилчдын үзүүлж буй үйлчилгээ ирээдүйд цалинтай чөлөө авах эрхийг нэмэгдүүлж байгаа үед хуримтлуулсан цалинтай чөлөөгөөр.
- (b) Чөлөө авах үед хуримтлуулаагүй цалинтай чөлөөгөөр.

Урамшуулал

Компани зөвхөн өнгөрсөн үйл явдлын үр дүнд мөн үүрэг хариуцлагын найдвартай тооцоолол хийх боломжтой тохиолдолд тийм төлбөр хийх өнөөгийн хууль ёсны болон үүсмэл үүрэг хүлээсэн бол урамшууллын төлбөрийн хүлээгдсэн өртгийг хүлээн зөвшөөрнө.

Өнөөгийн үүрэг хариуцлага зөвхөн тухайн аж ахуйн нэгжид төлбөр хийхээс өөр бодитой хувилбар байхгүй тохиолдолд л оршино.

4.14 Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого болон тооцооллын тодорхойгүй байдалд удирдлагын шүүн тунгаалтыг ашиглах нь

Компанийн удирдлага санхүүгийн тайлан бэлтгэхдээ хөрөнгө, өр төлбөр, орлого болон зардал хүлээн зөвшөөрөхтэй холбоотой шүүн тунгаалт, тооцоолол, таамаглал ашигладаг.

Удирдлагын томоохон тооцоолол, таамаглал

Компани нь нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогоо баримтлахад үүсдэг санхүүгийн тайланд томоохон нөлөөлөл үзүүлэхүйц удирдлагын тооцоолол, таамаглалыг доор харуулав. Үүнд:

Хойшлогдсон татварын хөрөнгө хүлээн зөвшөөрөлт

Хойшлогдсон татварын хөрөнгийг хүлээн зөвшөөрөхдөө шилжүүлсэн татварын алданги болон хасагдах түр зөрүү нь ирээдүйн татвар ногдох орлогоор нөхөгдөх магадлалын үнэлгээнд үндэслэнэ. Мөн татварын орчин дахь хууль эрх зүйн болон эдийн засгийн хязгаарлалт, тодорхойгүй байдлын нөлөөллийг үнэлэж дүгнэдэг.

5. Мөнгө бө түүнтэй адилтгах хөрөнгө

№	Мөнгөн хөрөнгийн зүйлс	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	Касс дахь бэлэн мөнгө /төгрөг/	2,347,009.51	1,808,082.88
2	Банкин дахь мөнгө	828,039,173.30	951,622,132.18
	Нийт дүн	830,386,182.81	953,430,215.05

6. Дансны болон бусад авлага

1. Дансны авлага

№	Үзүүлэлт	Дансны авлага	Найдваргүй авлагын хасагдуулга	Дансны авлага (Цэвэр дүнгээр)
1	Эхний үлдэгдэл	550,613,943.58	251,153,159.00	299,460,784.58
2	Нэмэгдсэн	234,745,414.16	25,337,517.22	209,407,896.94
3	Хасагдсан (-):	464,117,387.20	4,900,000.00	459,217,387.20
	Төлөгдсөн	464,117,387.20	4,900,000.00	459,217,387.20
	Найдваргүй болсон	-	-	-
	Эцсийн үлдэгдэл	321,241,970.54	271,590,676.22	49,651,294.32

2. Татвар, нийгмийн даатгалын шимтгэл (НДШ)-ийн авлага

№	Төрөл	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	НДШ - ийн авлага	-	367,769.00
	Нийт дүн	-	367,769.00

7. Бусад санхүүгийн хөрөнгө

№	Төрөл	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	Засгийн газрын бонд	1,000,000.00	1,000,000.00
	Нийт дүн	1,000,000.00	1,000,000.00

8. Бараа материал

№	Үзүүлэлт	Бараа материалын төрөл		Нийт
		Бараа	Хангамжийн материал	
1	Эхний үлдэгдэл (өртгөөр)	25,846,173.84	493,485.07	26,339,658.91
2	Нэмэгдсэн дүн	33,735,614.87	2,699,552.27	36,435,167.14
3	Хасагдсан дүн (-)	36,008,319.20	2,198,592.08	38,206,911.28
4	Эцсийн үлдэгдэл (өртгөөр)	23,573,469.17	994,445.26	24,567,914.43
5	Дансны цэвэр дүн*:	23,573,469.17	994,445.26	24,567,914.43
5	Эхний үлдэгдэл	25,846,173.50	493,485.07	26,339,658.58
5	Эцсийн үлдэгдэл	23,573,469.17	994,445.26	24,567,914.43

*Дансны цэвэр дүнгийн эхний, эцсийн үлдэгдлийн нийт дүн нь санхүүгийн байдлын тайлан дахь бараа материалын дансны эхний, эцсийн үлдэгдлийн дүнтэй тэнцүү байна.

Тэмдэглэл. Бараа материалын байнгын системийг хэрэглэж, дундаж өртгийн аргаар зарлагадана.

9. Урьдчилж төлсөн зардал

№	Төрөл	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	Урьдчилж төлсөн зардал	16,945,120.43	8,341,414.98
	Нийт дүн	16,945,120.43	8,341,414.98

10. Бусад эргэлтийн хөрөнгө

№	Төрөл	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	Бусад эргэлтийн хөрөнгө	13,160,000.00	13,160,000.00
	Нийт дүн	13,160,000.00	13,160,000.00

11. Үндсэн хөрөнгө

№	Үзүүлэлт	Барилга, байгууламж	Машин, тоног төхөөрөмж	Тээврийн хэрэгсэл	Тавилга эд хогшил	Бүгд
1	Үндсэн хөрөнгө /өртөг/					
1.1	Эхний үлдэгдэл	2,487,226,223.41	935,211,428.88	135,376,250.00	289,097,727.49	3,846,911,629.78
1.2	Нэмэгдсэн дүн	-	16,092,980.00	-	-	16,092,980.00
	Өөрөө үйлдвэрлэсэн	-	-	-	-	-
	Худалдаж авсан	-	16,092,980.00	-	-	16,092,980.00
1.3	Хасагдсан дүн (-)	-	-	43,976,250.00	-	43,976,250.00
	- Худалдсан	-	-	43,976,250.00	-	43,976,250.00
1.4	Үндсэн хөрөнгө дахин ангилсан	-	-	-	-	-
	Эцсийн үлдэгдэл	2,487,226,223.41	951,304,408.88	91,400,000.00	289,097,727.49	3,819,028,359.78
2	Хуримтлагдсан элэгдэл					
2.1	Эхний үлдэгдэл	457,387,431.17	838,499,610.64	135,376,250.00	243,645,766.95	1,674,909,058.77
2.2	Нэмэгдсэн дүн	42,090,830.22	47,542,270.90	-	14,731,179.54	104,364,280.65
	Байгуулсан элэгдэл	42,090,830.22	47,542,270.90	-	14,731,179.54	104,364,280.65
2.3	Хасагдсан дүн	-	-	43,976,250.00	-	43,976,250.00
	Данснаас хассан хөрөнгийн элэгдэл	-	-	43,976,250.00	-	43,976,250.00
2.4	Эцсийн үлдэгдэл	499,478,261.39	886,041,881.54	91,400,000.00	258,376,946.49	1,735,297,089.42
3	ДАНСНЫ ЦЭВЭР ДҮН					
3.1	Эхний үлдэгдэл (1.1-2.1)	2,029,838,792.24	96,711,818.24	-	45,451,960.54	2,172,002,571.01
3.2	Эцсийн үлдэгдэл (1.6-2.4)	1,987,747,962.02	65,262,527.34	-	30,720,781.00	2,083,731,270.36

Тэмдэглэл. Үндсэн хөрөнгийг шулуун шугамын аргаар элэгдүүлнэ.

12. Биет бус хөрөнгө

№	Үзүүлэлт	Компьютерийн программ хангамж	Газар эзэмших эрх	Нийт дүн
1	Биет Бус Хөрөнгө /Өртөг/			
1.1	Эхний үлдэгдэл	8,338,991,342.66	13,361,040.00	8,352,352,382.66
1.2	Нэмэгдсэн дүн	92,988,170.00	-	92,988,170.00
	Худалдаж авсан	92,988,170.00	-	92,988,170.00
1.3	Хасагдсан дүн (-)	-	-	-
1.4	Эцсийн үлдэгдэл	8,431,979,512.66	13,361,040.00	8,445,340,552.66
2	Хуримтлагдсан хорогдол			
2.1	Эхний үлдэгдэл	7,159,683,492.97	-	7,159,683,492.97
2.2	Нэмэгдсэн дүн	632,206,326.29	445,368.00	632,651,694.29
	Байгуулсан хорогдол	632,206,326.29	445,368.00	632,651,694.29
2.3	Хасагдсан:	-	-	-
2.4	Эцсийн үлдэгдэл	7,791,889,819.26	445,368.00	7,792,335,187.26
3	ДАНСНЫ ЦЭВЭР ДҮН			
		640,089,693.40	12,915,672.00	653,005,365.40
3.1	Эхний үлдэгдэл (1.1-2.1)			
		1,179,307,849.69	13,361,040.00	1,192,668,889.69
3.2	Эцсийн үлдэгдэл (1.4-2.4)			
		640,089,693.40	12,915,672.00	653,005,365.40

Тэмдэглэл. Биет бус хөрөнгийг ашиглалтын хугацаанд шулуун шугамын аргаар хорогдуулна. 2019 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нийт програм хангамжийн 7,908,600 мянган төгрөг нь (2018: 7,908,600 мянган төгрөг) Милленниум Ай Ти системтэй холбоотой байна. Тайлант онд Oracle системийн ашиглах эрхийг 92,988 мянган төгрөгөөр сунгасан байна.

13. Өр төлбөр

1. Дансны өглөг

№	Ангилал	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	Төлөгдөх хугацаандаа байгаа	1,052,004,070.07	1,541,424,190.07
	Нийт дүн	1,052,004,070.07	1,541,424,190.07

2. Татварын өр

№	Татварын өрийн төрөл	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ААНОАТ өр	5,450,793.81	3,478,970.73
2	НӨАТ-ын өр	4,301,111.54	4,450,004.98
3	ХХОАТ-ын өр	4,242,662.12	5,243,890.69
4	НӨАТ-ын суутганы өр	1,692,812.76	-
5	ХХОАТ-ын суутганы өр	-	367,781.34
	Нийт дүн	15,687,380.23	13,540,647.75

Тэмдэглэл. (Урт хугацаат нөөцийн дүнг тодруулна. Нөөцийн төрлөөр тайлбар, тэмдэглэл хийнэ).

3. Бусад богино хугацаат өр төлбөр

№	Төрөл	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	Бусад богино хугацаат өр төлбөр	100,414,116.00	40,158,128.65
	Нийт дүн	100,414,116.00	40,158,128.65

14. Эздийн өмч

1. Өмч

№	Үзүүлэлт	Эргэлтэнд байгаа бүрэн төлөгдсөн энгийн хувьцаа		Өмчийн дүн (төгрөгөөр)
		Тоо ширхэг	Дүн (төгрөгөөр)	
1	Эхний үлдэгдэл	231,305,936.00	23,130,593,600.00	23,130,593,600.00
2	Нэмэгдсэн	-	-	
3	Хасагдсан (-)	-	-	
	Эцсийн үлдэгдэл	231,305,936.00	23,130,593,600.00	23,130,593,600.00

2. Хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл

№	Үзүүлэлт	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл	Биет бус хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл
1	Эхний үлдэгдэл	12,362,216.67	-
2	Нэмэгдсэн дүн	-	-
3	Хасагдсан дүн (-)	-	-
4	Эцсийн үлдэгдэл	12,362,216.67	-

3. Эздийн өмчийн бусад хэсэг

Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газраас дараах хөрөнгүүд шилжиж ирсэн байна.

№	Үзүүлэлт	Барилга	Газар	Нийт
1	Эхний үлдэгдэл	432,960.862.02	13,361.040.00	446,321,902.02
2	Нэмэгдсэн дүн	-	-	-
3	Хасагдсан дүн (-)	-	-	-
4	Эцсийн үлдэгдэл	432,960.862.02	13,361.040.00	446,321,902.02

15. Борлуулалтын орлого болон борлуулалтын өртөг

№	Үзүүлэлт	Өмнөх оны дүн	Тайлант оны дүн
1	Борлуулалтын орлого:	1,656,959,796.34	1,474,667,220.37
1.2	Ажил, үйлчилгээ борлуулсны орлого:	1,656,959,796.34	1,474,667,220.37
1.3	Нийт борлуулалтын орлого	1,656,959,796.34	1,474,667,220.37
3	Цэвэр борлуулалт	1,656,959,796.34	1,474,667,220.37
	Нийт борлуулалтын өртөг	1,656,959,796.34	1,474,667,220.37

16. Бусад орлого

№	Орлогын төрөл	Өмнөх оны дүн	Тайлант оны дүн
1	Банкны хүүгийн орлого	94,438,334.63	68,915,923.92
2	Бондын хүүгийн орлого	167,500.01	167,500.01
3	Бусад орлого	37,887,639.20	5,441,775.00
	Нийт дүн	132,493,473.84	74,525,198.93

17. Зардал

1. Борлуулалт маркетингийн болон ерөнхий ба удирдлагын зардлууд

№	Зардлын төрөл	Өмнөх оны дүн		Тайлант оны дүн	
		БорМар	ЕрУд	БорМар	ЕрУд
1	Ажиллагчдын цалингийн зардал	-	764,299,549.53	-	777,385,424.90
2	ААН-ийн НДШ зардал	-	93,039,003.13	-	98,783,039.26
3	Албан татвар, төлбөр, хураамжийн зардал	-	918,906.00	-	1,753,714.00
4	Томилолтын зардал	-	36,936,615.99	-	17,448,190.20
5	Бичиг хэргийн зардал	-	5,831,434.87	-	7,454,347.29
6	Шуудан холбооны зардал	-	16,234,570.43	-	20,990,078.54
7	Мэргэжлийн үйлчилгээний зардал	-	21,559,444.00	-	21,475,358.43
8	МИТ систем ашиглалтын зардал	-	1,210,733,345.00	-	805,142,510.74
9	Блүүмберг терминалын төлбөр	-	67,189,548.03	-	21,797,628.56
10	Сонин сэтгүүл захиалгын зардал	-	1,429,330.00	-	1,019,618.18
11	Даатгалын зардал	-	547,110.00	-	-
12	Ашиглалтын зардал	-	44,820,450.04	-	46,903,070.40
13	Засварын зардал	-	19,349,486.86	-	29,071,768.25
14	Элэгдэл, хорогдлын зардал	-	631,259,738.89	-	737,015,974.94
15	Цэвэрлэгээ үйлчилгээний зардал	-	10,983,700.55	-	9,954,002.76
16	Шатахууны зардал	-	4,727,272.73	-	4,349,886.91
17	Зар сурталчилгааны зардал	-	3,388,816.96	-	3,313,864.89
18	Бусад	-	2,249,528.28	-	1,141,936.82
	Нийт дүн	-	2,935,497,851.28	-	2,605,000,415.07

2. Бусад зардал

№	Зардлын төрөл	Өмнөх оны үн	Тайлант оны дүн
1	Нийгэм соёлын арга хэмжээний зардал	25,076,883.69	30,336,581.73
2	Бизнес харилцааны зардал	6,967,736.48	2,697,106.26
3	Үйл ажиллагааны бус бусад зардал	20,815,988.40	1,906,737.94
4	Найдваргүй авлагын зардал	-	25,337,517.22
5	Хүү торгууль хөнгөлөлтийн зардал	21,188,656.60	74,810.00
	Нийт дүн	74,049,265.17	60,352,753.15

3. Цалингийн зардал

Ангилал	Ажиллагчдын дундаж тоо	Цалингийн зардлын дүн	
		Өмнөх оны дүн	Тайлант оны дүн
Үйлдвэрлэл, үйлчилгээний			
Борлуулалт маркетингийн			
Ерөнхий ба удирдлагын	51	764,299,549.53	777,385,424.90
Нийт дүн	51	764,299,549.53	777,385,424.90

18. Гадаад валютын ханшийн зөрүүний олз, гарз

№	Төрөл	Өмнөх оны дүн	Тайлант оны дүн
1	Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэлд хийсэн ханшийн тэгшитгэлийн ханшийн зөрүү	4,279,653.10	2,432,008.84
2	Эргэлтийн авлага, өр төлбөртэй холбоотой үүссэн ханшийн зөрүү	(34,584,672.81)	(35,581,163.21)
	Нийт дүн	(30,305,019.71)	(33,149,154.37)

19. Орлогын татварын зардал

№	Үзүүлэлт	Өмнөх оны дүн	Тайлант оны дүн
1	Тайлант үеийн орлогын татварын зардал	9,443,833.45	6,891,592.39
2	Хойшлогдсон татварын зардал (орлого)	-	-
	Орлогын татварын зардлын дүн	9,443,833.45	6,891,592.39

20. Холбоотой талуудын тодруулга

- Толгой байгууллага, хамгийн дээд хяналт тавигч байгууллагын талаар мэдээлэл

Үзүүлэлт	Толгой байгууллага	Хамгийн дээд хяналт тавигч толгой байгууллага
Нэр	Сангийн яам	Монгол улсын Засгийн газар
Бүртгэгдсэн (оршин суугаа) улс	Монгол	Монгол
Эзэмшлийн хувь	100%	100%

- Холбоотой талуудтай хийсэн ажил гүйлгээ

№	Холбоотой талын нэр	Ажил гүйлгээний утга	Дүн	Тайлбар
1	Монгол улсын Засгийн газар	Засгийн газрын бондын орлого	167,500.01	
2	Төлөөлөн удирдах зөвлөл, гүйцэтгэх удирдлага	Цалин, урамшуулал	80,120,138.71	
3	Монгол улсын Засгийн газар	Татвар, шимтгэл	437,413,316.11	

21. Тайлагналын үеийн дараах үйл явдал

Тайлангийн өдрөөс хойш материаллаг, тайланд нөлөөлөхүйц үйл явдал гараагүй болно.

22. Санхүүгийн тайлангийн баталгаажуулалт

2019 оны 12 дугаар сарын 31-нээр тасалбар болсон санхүүгийн тайланг 3-р сарын 13-ний өдөр батлав.

Н.Дөл-Эрдэнэ

Захиргаа, Санхүүгийн газрын
захирал

С.Алтаннамар

Ерөнхий нягтлан бодогч

23. Хөрөнгө оруулалт

№	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Тайлант хугацаанд хийгдсэн хөрөнгө оруулалт (төгрөгөөр)					Дүн	Эцсийн үлдэгдэл
			ААН-ийн өөрийн хөрөнгөөр	Банкны зээл	Гадаад ын зээл	Төсөл, хөтөлбөр, хандив	Бусад эх үүсвэр		
1	Биет хөрөнгө:								
1.1	Газрын сайжруулалт								
1.2	Барилга, байгууламж								
1.2.1	Үүнээс: Орон сууцны барилга								
1.2.2	Авто зам								
1.3	Машин тоног, төхөөрөмж	-	16,092,980.00	-	-	-	-	16,092,980.00	16,092,980.00
1.4	Тээврийн хэрэгсэл								
1.5	Тавилга эд хогшил								
1.6	Компьютер, бусад хэрэгсэл								
1.7	Биологийн хөрөнгө								
1.8	Бусад биет хөрөнгө:								
1.9	Үүнээс: ХОЗҮХХ								
1.1	Биет хөрөнгийн дүн	-	16,092,980.00	-	-	-	-	16,092,980.00	16,092,980.00
2	Биет бус хөрөнгө:								
2.1	Зохиогчийн эрх								
2.2	Компьютерийн программ хангамж								
2.2.1	Үүнээс: Программ хангамж								
2.2.2	Мэдээллийн сан								
2.3	Патент								
2.4	Барааны тэмдэг								
2.5	Тусгай зөвшөөрөл								
2.6	Газар эзэмших эрх								
2.7	Бусад биет бус хөрөнгө	-	92,988,170.00	-	-	-	-	92,988,170.00	92,988,170.00
2.8	Биет бус хөрөнгийн дүн	-	92,988,170.00	-	-	-	-	92,988,170.00	92,988,170.00
3	Хайгуул үнэлгээний хөрөнгө								
3.1	Үүнээс: Биет хөрөнгө								
3.2	Биет бус хөрөнгө								
4	Нийт дүн	-	109,081,150.00	-	-	-	-	109,081,150.00	109,081,150.00